כל שאתה נושא בתו. לכהן קאמר ולקמן מפרש: **מלרי שני איכא ביינייהו.** לתנא קמא כל מלרי סתם האסור בקהל קאמר ואפילו שני ומיהו שלישי ולאו מלרי קרי ליה דישראל מעליא הוא: **מלכן גדול באלמנה.** שמצינו שמחללה בביאתו כדילפינן לה לקמן[ה] (דף עז.) מלא יחללו[ו] שני חילולין במשמע מדלא כתיב לא יחל אחד לה ואחד לזרעו ופוסל את[ז] אשה בביאתו: **אף כל כו'.** ומלרי שני ביאתו בעבירה הוי: **גר עמוני ומואבי איכא ביינייהו.** לרבי יוסי פוסל דהא יש מזרעו שהוא פסול שהזכרים אסורים איסור עולם ולרבן שמעון הואיל וכתו כשרה דעמוני ולא עמונית אלמנתו נמי כשרה: **מה להן גדול באלמנה שזרעו ממנה פסול.** חלל: **אלמנת עיסה.** בכתובות (דף יד.) מפרש אלמנת ספק חלל שהיתה מעורבת בספקות בעלה היה ספק והיא באה מכחו דהויא לה ספק ספיקא: **למעוטי אלמנת עיסה.** דהואיל ולמי אתה נושא בתו שמא חלל היה ותנן (לקמן עז.) בת חלל זכר פסולה מן הכהונה לעולם מי אתה נושא אלמנתו: **ספק ספיקא.** [ח] בעלה היה ספק והיא באה מכחו להיפסל: **הלל שונה.** משנה אחת בברייתא עשרה יוחסין כו' וכל האסורין שבהם מותרין לבא זה בזה: **ארוסה שעיברה.** ואין ידוע אם מארוס אם מאיש אחר: **הולד שפוקי.** שמא מארוס וכשר שמא מאחר ופסול: **ורב אמר הולד ממזר.** ולמי דאמרינן מרובא דעלמא הוא והכל פסולין אלמה אלמא לרב ספק כולהי משוי ליה כתנא קמא דאמר ספיקן בולהן מותר: **דאי איתמר בהא.** גבי שתוקי דמתניתין הבא מן הפנויה: **בההוא קאמר רב.** הלכה כרבי אליעזר דאסור בממזרת משום דרובא הוי כשרים אלמה והא דאסור בבת ישראל משום דשתוקי הוא: **מדין דהוה.** אם היה הארוס כהן: **מי ידעינן אבוה מנו.** דניפוק נכסי משאר יורשי של הארוס וניתיב להאי: **דפיס.** נכסי הארוס משמת ואמר אבי היה ואשמעינן שמואל דמפקינן להו מייניה: הכי גרסינן **פניא וכן רבי אליעזר אומר כו': עשאוהו לגר לאחר עשרה דורות.** לפי שנמייסנו בישראל ונראין כישראל ואסור בפסולות לקהל שמא יאמרו ישראל נשא פסולה: **הפס.** גבי גר וממזרת: **גר ישן.** והרואה אינו מכירו לפניס [ט] דסבור שהוא ישראל הבא מישראלית: **והממזרת הדשה.** כלומר ידועה ומיכרת לממזרת: **אמרי ישראל נסיב ממזרת.** הרואה אומר ישראל נשא ממזרת: **אידי ואידי להדדי הוא.** [י] ואי גריס ישניס הס המחזיקין את זה בכשרות מחזיקין גם את זו בכשרות: ר'

ושניהם לא למדוה אלא מכ"ג באלמנה. ולא"ת מאי קאמר דלמדוה מכ"ג והא עיקר דרשה נפקא לן בפ' אלמנה לכה"ג (יבמות דף סח.) מכי תהיה לאיש זר[י] דכיון שנבעלה לפסול לה פסלה וי"ל דה"ק דלא תיקשי להו מכה"ג באלמנה דמצינו למילף מייניה למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה כדמפרש גמרא בסמוך וכן לריך לומר בריש מסכת נדה (דף ג.) גבי שניהם לא למדוה אלא מסוטה:

וכולן מותרין **לבא זה בזה.** ולא"ת מאי וכולן ופי' בקונטרס כל האסורין מותרין לבא זה בזה קשה לר"י דמידי כל האסורין קתני וגראה לר"י לפרש דכל אחד ואחד מותר במינו והיינו דלא כרבי אלעזר דמתניתין לדידיה ספיקן בספיקן אסור עוד יש לומר ומותרין לבא זה בזה כסדר דמתני' וגראה דהלכה כרבי אלעזר דהא רב פסיק כוותיה והלכה כרב באיסורי לגבי שמואל[א] ועוד דרבא נמי סבר דהלכה כרבי אלעזר בפרק החולץ (יבמות דף לז.) גבי ספק בן ט' לראשון ובן ז' לאחרון והלכה כרבא: **כותי לא ישא כותית.** ולא"ת היאך מסופק מ"ט והא רבי [ב] אליעזר גופיה קאמר במתניתין (לעיל דף עד.) דספיקן בספיקן אסור וכותי הוא מן הספיקות כדתנן במתניתין וגראה להר"מ דהכי פירושו שהרי אם שניהם ממזרים היתר גמור הוא ואפילו אם אחד ממזר [ג] והאחד אינו ממזר מכל מקום גר הוא ומותר בממזרת[א] ולא דמי לשאר ספיקות דמתניתין דשתוקי ואפוסי: ורבי

כל שאתה נושא בתו אתה נושא אלמנתו וכל שאי אתה נושא בתו אי אתה נושא אלמנתו [ג]מאי איכא בין תנא קמא ובין ר' יוסי א"ר יוחנן מצרי שני איכא ביניהו ושניהם לא למדוה אלא מכהן גדול באלמנה דתנא קמא סבר כי כהן גדול באלמנה מה כהן גדול באלמנה שביאתו בעבירה ופוסל בה אף כל שביאתו בעבירה פוסל ורבי יוסי סבר כי כ"ג באלמנה מה כ"ג באלמנה שזרעו פסול ופוסל אף כל שזרעו פסול פוסל לאפוקי מצרי שני שאין זרעו פסול דאמר קרא [1]בנים אשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל ה' רשב"ג אומר כל שאתה נושא בתו אתה נושא אלמנתו וכל שאי אתה נושא את בתו אי אתה נושא אלמנתו מאי איכא בין ר' יוסי לרשב"ג אמר עולא גר עמוני ומואבי איכא ביניהו ושניהם לא למדוה אלא מכהן גדול באלמנה דר' יוסי סבר כי כ"ג באלמנה מה כהן גדול באלמנה שזרעו פסול ופוסל אף כל שזרעו פסול פוסל ורשב"ג ככהן גדול באלמנה מה כ"ג באלמנה שכל זרעו פסול אף כל שכל זרעו פסול אפילו נקבות לאפוקי גר עמוני ומואבי דנקבות הוו כשרות לבא בקהל [ד]דאמר מר עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית אמר רב חסדא הכל מודים באלמנת עיסה שפסולה לכהונה מאן מיקל בהני תנאי רבן שמעון בן גמליאל וקאמר כל שאתה נושא בתו אתה נושא אלמנתו וכל שאי אתה נושא בתו אי אתה נושא אלמנתו למעוטי מאי למעוטי אלמנת עיסה שפסולה לכהונה [ה]לאפוקי מדהני תנאי [ו]דתנן העיד רבי יהושע ור' יהודה בן בתירא על אלמנת עיסה שכשירה [ז]לכהונה מאי טעמא הוי ספק ספיקא וספק ספיקא לקולא: [ח]ודאן בודאן מותר: [ט]אמר רב יהודה אמר רב הלכה כרבי [י]אליעזר כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי הלל שונה עשרה יוחסים עלו מבבל וכולם מותרים לבא זה בזה ואת אמרת הלכה כרבי [כ]אליעזר ורמי דרב אדרב ורמי דשמואל אדשמואל דאיתמר [כא]ארוסה שעיברה רב אמר הולד ממזר ושמואל אמר הולד שתוקי רב אמר הולד ממזר ומותר בממזרת ושמואל אמר [כב]הולד שתוקי ואסור בממזרת איפוך רב אמר הולד שתוקי ושמואל אמר הולד ממזר תרתי למה לי צריכא דאי איתמר בהא בהא קאמר רב משום דרוב כשרים אצלה אבל התם דרוב פסולים אצלה אימא מודי לשמואל ואי איתמר בהך בהא קאמר רב משום דאיכא למיתלה בארום אבל בהא אימא מודי לשמואל צריכא ואי בעית אימא לעולם לא תיפוך ומאי ממזר דקאמר רב לאו מותר בממזרת אלא דאסור בבת ישראל ושמואל אמר הולד שתוקי דאסור בבת ישראל אי הכי היינו דרב אלא מאי שתוקי שמשתקין אותו מדין כהונה פשיטא השתא מדין ישראל משתקינן ליה מדין כהונה מיבעי אלא מאי שתוקי שמשתקין אותו מנכסי אביו פשיטא מי ידעינן אבוה מנו לא צריכא דתפס ואי בעית אימא מאי שתוקי בדוקי שבודקים את אמו ואומרת לכשר נבעלתי נאמנת כמאן כר"ג האמר שמואל הדא זימנא [כג]דתנן היתה מעוברת ואמרו לה מה טיבו של עובר זה מאיש פלוני וכהן הוא ר"ג ורבי אליעזר אומרים נאמנת רבי יהושע אומר אינה נאמנת ואמר רב יהודה אמר שמואל [כד]הלכה כרבן גמליאל צריכא דאי מהתם הוה אמינא התם רוב כשירים אצלה אבל הכא דרוב פסולים אצלה אימא לא צריכא תניא וכן [כה]רבי אלעזר [כו]אומר כותי לא ישא כותית מאי טעמא אמר רב יוסף עשאוהו כגר לאחר עשרה דורות דתניא גר עד עשרה דורות מותר בממזרת מכאן ואילך אסור בממזרת [כז]ויש אומרים [כח]עד שישתקע שם עבודת כוכבים ממנו א"ל אביי מי דמי התם גר ישן וממזרת חדשה אמרי בר ישראל הוא דקא נסיב ממזרת הכא אידי ואידי כי הדדי נינהו [כט]אלא כי אתא רב דימי אמר רבי אלעזר סבר לה כרבי ישמעאל ורבי

מסורת הש"ס

ה) יבמות סט., ב) ג"ז סס וש"ב, ג) [בכמ"י: ולאפוקין], ד) כתובות יד. עדיות פרק בתרא מ"ג, ה) [בכמ"י נוסף בפיסקא: ר' אליעזר אומר], ו) יבמות לז., ז) [ל"ל אלעזר], ח) [ל"ל אלעזר], ט) יבמות סט., י) כתובות יג. טז. לעיל עד., כ) [בכמ"י וכן היה רבי אליעזר אומר. בדפו"ל כלפניו אלעזר. אמנם הרש"ל מגיה דל"ל אליעזר. ועיין במסה"ש לעיל עד ע"א במשנה], כ) תוספתא דקדושין פ"ה ה"ב, מ) [בכמ"י: כיון שנתקע שם גיזתו ממנו. ו"ע"ז" ליתא. בדפו"ל שם ע"ז וגיזתו. אמנם בתוה"ל מקיים הגירסא דכמ"י בדוקא], נ) ["אלא" ע"ס. (מ"ש. אמנם עיין בשנ"ל)], ס) [ע' רש"ל וכרש"י נדה סט:], ע) [ויקרא כא, טו. ועי' תמורה ה ע"ב], פ) [בדפו"ל: התשבן], צ) [בדפו"ל סבור, והרש"ל מגיה וסבור], ק) [בדפו"ל: הוא והיא, גריס ישניס הס והמחזיקין את וכו'], ר) [ויקרא כב, יב], ש) [בכורות מט:], ת) [ל"ל אלעזר], א) [בדפו"ל: והאחר], ב) [נראה ט"ס ואל"ל כר"ג (כבהמשך דבריו)], ג) [אף] ממזר וכו'],

מוסף רש"י

מצרי שני. פסול חזרעו בשר, לת"ק כיון דהוא פסול פוסלה בביאה, לר' יוסי לא פסיל. מלרי ומדומי שני, ביאתן בעבירה דכתיב (דברים כג) שלישי ולא שני (יבמות סט:). גר עמוני. הוא וכנו וכן בנו עד סוף העולם פסולין, אבל בתו בשרה, דקיימא לן עמוני ולא עמונית, לר' יוסי דתלי טעמא בכל שזרעו פסול, הואיל ויש בזרעו פסול פוסל, ולר' שמעון דתלי טעמא בבתו לא פסיל (שם). אלמנת עיסה. עיסה לשון ספק, אלמנת עיסה שהיא באה מכח ספק חלל שנטמע בה ספק חלל, כגון שזרק בעל אמו הראשון לה גט, ספק קרוב לו ספק קרוב לה ומת ונמצאת זו ספק גרושה ספק אלמנה, ונשאה כהן והוליד ממנה בן, זהו ספק חלל, והעיד ר' יהושע על אלמנתו של זה שהיא בשרה (כתובות יד.). ארוסה שעיברה רב אמר הולד ממזר. ולמי, דבתר רובא דעלמא אזלינן ליה ומאיעיס אחריבא הוי (יבמות סט:).

מצו א מיי' פ"ט מהל' איסורי ביאה הל' כג סמג לאוין קכב טוש"ע אה"ע סי' ג סעי' ב וכמוב סי' ז:

מז ב מיי' שם פט"ו הלכה י סמג לאוין קכא טוש"ע אה"ע סי' ד סעיף מ:

ג [מיי' שם הל' יא טוש"ע אה"ע סי' ו סעי' יז]:

מח ד מיי' שם הל"ח טוש"ע אה"ע סי' ד סעי' כב:

תורה אור השלם

1. בָּנִים אֲשֶׁר יִוָּלְדוּ לָהֶם דּוֹר שְׁלִישִׁי יָבֹא לָהֶם בִּקְהַל יְיָ׃ דברים כג ט

הגהות הב"ח

(ח) רש"י ד"ה אלמנת וכו' ספק ספיקא. נ"ב ע"ש בכתובות עוד פי' אחר על ספק ספיקא:

מוסף תוספות

א. דקי"ל כר' יוסי דאמר גר נושא ממזרת. שנ"ל. משום דקים ליה לתלמודא דר' אלעזר שרי גר בממזרת וכ"ש בספק ממזרת. תוס' הרא"ש. ועי' תוס' רי"ד עוד פירוש.

תוס' ר"י הזקן

הכל מודים. הני תנאי דלעיל. אלמנת עיסה. פר"ש מי שהיא אלמנה מאיש שהיה כעיסה ספק מדומעת כך בעלה הוא ספק חלל. והר"ם פירש בקדושה פי"ט מאיסורי ביאה [הכ"ג] שנתערב במשפחה ספק חלל או ספק נתין או ספק ממזר, והמשיל משפחה זו (כמשפחה) [כעיסה] שנתערבה חלקיה כשנילוש הקמח, ופירש ספק ספקא שמא זו אלמנת אותו ספק שמא אינה אלמנתו, ואת"ל שהיא אלמנתו שמא לא היה חלל או ממזר. ופסק דמותרת [ב] כרשב"ג כמ"ש פ"ק דכתובות. והכא גרסינן רשב"ג ובעדיות [פ"ח מ"ג] בסיפא דהאי משנה גרסינן ר"ג והלכתא כותיה. ור"ש פירש ספק ספקא [בעלה] היה ספק והיא באה מכחו לפיכך נקרא ספק ספקא. הלל שונה. בברייתא דעשרה יוחסין ותני דכל האסורין לבא בקהל מותרים לבא זה בזה, [ג] ממזר ודאי בספק, [כ]דאמרינן ביבמות [פרק החולץ לז, א]. [ארוסה שעיברה. ביבמות] פרק אלמנה [סט, ב], ושם ביארנוה יפה.

ורבי ישמעאל סבר לה כר"ע דאמר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר. המלך בקונטרס ולריך פירוש לפירושו מהו המיסור ול"ל דהיינו מחשש דילמא ממזר בן ישראל יש"ש כותים שהיא עובדת כוכבים גמורה שהיא מכותי וכותית

ורבי ישמעאל סבר לה כר' עקיבא ר' אלעזר סבר לה כרבי ישמעאל [6]דאמר כותים גירי אריות הם ור' ישמעאל סבר לה כר' עקיבא דאמר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר ומי סבר לה ר' ישמעאל כר"ע והאמר רבי יוחנן משום ר' ישמעאל [3]אמנין לעובד כוכבים ועבד שבאו על הכהנת ועל הלויה ועל בת ישראל שפסלוה שנאמר [1]ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה מי שיש לו אלמנות וגרושין [3]יצא עובד כוכבים ועבד שאין [7]לו אלמנות וגרושין ואי ס"ד סבר לה כר"ע השתא ממזר הוי מיפסל בביאתו מיבעיא אלא ר' אלעזר סבר לה כר' ישמעאל דאמר כותים גירי אריות וסבר לה כר' עקיבא דאמר עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר ומי סבר לה רבי אלעזר כרבי עקיבא [8]והאמר ר' אלעזר אע"פ שנחלקו ב"ש ובית הילל בצרות מודים שאין ממזר אלא ממי שאיסורו איסור ערוה וענוש כרת אלא כי אתא רבין אמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן ואמרי לה אמר ר' אבא בר זבדא אמר רבי חנינא ואמרי לה אמר ר' יעקב בר אידי אמר רבי יהושע בן לוי [9]שלש מחלוקות בדבר ר' ישמעאל סבר כותים גירי אריות הן וכהנים שנטמעו בהם כהנים פסולים היו שנאמר [2]ויעשו להם מקצותם כהני במות ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מן הקוצים שבעם ומשום הכי פסלינהו ורבי עקיבא סבר כותים גירי אמת הן וכהנים שנטמעו בהן כהנים כשרים היו שנאמר ויעשו להם מקצותם כהני במות ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מן [9]הבחירים שבעם ואלא מפני מה אסרום מפני שהיו מייבמים את הארוסות

ופוטרים

ר' אלעזר. דאמר כותי לא יש"ש כותית סבר לה כר' ישמעאל כו'. לא איתפרש היכא איתמר לא במשנה ולא בברייתא אלא משמעתא דר' יוחנן ור' יהושע בן לוי דאמרי לקמן שלש מחלוקות בדבר: **גירי אריות הן.** והרי הן כשאר עובדי כוכבים שנשאו בנות ישראל: **ור' ישמעאל סבר לה כר' עקיבא כו'.**

דהא חייבי לאוין הן הילכך כותי לא יש"ש כותית דתרוייהו ספיקי ממזרים הם דיש לומר בכל אחד מהם הוא בא מישראלית הניחא לעובד כוכבים והרי הוא ממזר וזו באה מכותי וכותית מעולם אי נמי איפכא: **אלמנה וגרושה.** ושבה אל בית אביה מי שיש לו אלמנות וגירושין בה שיש לו קידושין הוא דאינו פוסלה בביאתו מלשון: **השתא ממזר הוי.** הולד: **מיפסיל בביאה מיבעיא.** ולמה לי האי קרא אלא אין הולד ממזר ס"ל ואע"ג דלא תפסי ליה בה קידושין. והא דתנן (לעיל דף סו:) כל שאין לה עליו קידושין הולד ממזר דוקא ביש לה ולו קידושין ע"י אחרים דומיא דאשת אב דכתיב לא יבא ממזר גביה: **אע"פ שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות.** שב"ש אומרים לרת ערוה מתיבמת וב"ה אוסרים ליבם אלא תיבשא לשוק בלא חליצה בפ"ק דיבמות (דף יג.): **מודים זה וזה שאין ממזר כו'.** ובני העושים כב"ש ממזרים לב"ה הן דהוו להו בני אשת אח שלא במקום מצוה שהיא בכרת אבל בני העושים כבית הלל לב"ש אין ממזרים לפי שהן בני חייבי לאוין שנשאת יבמה לשוק בלא חליצה: **שלש מחלוקות בדבר.** בכותים וכהנים האמורים בקרא שנטמעו בהם: **דלהיב ויעשו להם מקצותם להני במות.** בספר מלכים (ב יז) גבי כותיים בגלות סנחריב שהגלה השבטים בימי הושע בן אלה: **מן הקוצים.** לשון קוץ שהוא פסולת. ל"א מוקצין הן מן העם לפסול:

ופוטרין

עין משפט נר מצוה

מט א מיי' פי"ח מהל' איסורי ביאה הל"ב טוש"ע אה"ע סי' ו סעי' ח:

מוסף רש"י

כותים גירי אריות. בספר מלכים (ב יז) מפורש ושלח ה' בהם את האריות, וכותים בכיתי התם ויבא מלך אשור מבותה וקא חשיב אשר מקומות (ב"ק לח:). ומתניתין דלהיב התם בגלות שומרון (יבמות כד:). והרי הם כעובדי כוכבים גמורים (סנהדרין פה:). **מגין לעובד כוכבים כו' שפסלוה.** כהנת מתרומת אביה, ולויה וישראל כגון שנשאו לכהן וילדו לו בנים וכשמתו בעליהן היו אוכלות בתרומה בשביל בניהם, ואם בא עליה עובד כוכבים או עבד פסלה מתרומה וכ"ש מכהונה (יבמות מה.). **מי שיש לו אלמנות וגרושין.** כגון ישראל, הוא דכי מת חבא אין לה ושבה אל בית אביה וגו' (שם). אי קורא בה ושבה אל בית אביה מלמד אביה תאכל, ולא מעכו"ם ועבד (שם סה:). **יצא עובד כוכבים ועבד שאין לו אלמנות וגרושין.** אלא תפסו לו בה קידושין וכשמת אין שם אלמנות עליה (סוטה כו:).

מסורת הש"ס

6) סנהדרין פה: חולין ג: נדה נו: ב"ק לח: יבמות כד: ע"ש, **3)** יבמות מה. ע"ש שם: סוטה כו:, **1)** [בכמ"י כתוב: יפלון], **7)** [בכמ"י כתוב: להם], **8)** יבמות יד. [תוספתא יבמות פ"ל ה"ב], **1)** [לעיל כג. וש"נ], **2)** ס"א הקליניס, **9)** עיין במהרש"ל, **10)** [ט"ס, וצ"ל שם:. (חזו"א ס"ו סק"ב, ע"ש)], **9)** [בדפו"ר כל כך אם יש"ש לעבו"כ. ועיין מהרש"ל], **5)** [בדפו"ר: ממזרים], **6)** [צ"ל דלא תהיה קדשה. (רש"ש, וכ"ה במקנה ע"ש)], **11)** [עיין עבודה זרה לו ע"ב], **12)** [בד"ה מנא הני מילי], **13)** [דברים כג], **14)** [ביבמות מה ע"ב], **15)** [וע"ע תוס' יבמות טז ע"ב ד"ה קסבר], **16)** [וכ"ה להליא בירושלמי יבמות פ"ז ה"ו], **17)** [עי' לעיל שם:. ובתוס' שם בב"ב ד"ה ולהה],

תורה אור השלם

1. וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וְזֶרַע אַיִן לָהּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כִּנְעוּרֶיהָ מִלֶּחֶם אָבִיהָ תֹּאכֵל וְכָל זָר לֹא יֹאכַל בּוֹ: ויקרא כב יג
2. וַיִּהְיוּ יְרֵאִים אֶת יְיָ וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם מִקְצוֹתָם כֹּהֲנֵי בָמוֹת וַיִּהְיוּ עֹשִׂים לָהֶם בְּבֵית הַבָּמוֹת: מלכים ב יז לב

מוסף תוספות

א. א"נ איפכא. תוס' הרא"ש. ב. כדפרישית לעיל בסוף האומר כשהולד נקרא על שם הגויה יוצא מכלל ממזרות. שם. ג. [ד]נמצא גוי נושא גריה. שם. ד. כמו שתוקי ואסופי. שם. ה. והוה ליה ישראל גמור שנשא ממזרת או איפכא. תוי"ט.

מלת